

сектору логістики у післявоєнний період. Оскільки Україна продовжує долати виклики воєнного стану, логістика залишатиметься в центрі її зусиль із забезпечення стійкості та відновлення.

Список використаних джерел:

1. Reshetnikova, O.V., Danylenko, V.I., & Borovik, T.V. (2020). Logistic infrastructure is a strategic element for the development of economic efficiency in industrial enterprises. In O.V. Kalashnyk, Kh.Z. Makhmudova, I.O. Yasnolob (Eds.), Economic, organizational and legal mechanism of support and development of entrepreneurship (pp. 143–150). Poltava, Vydavnytstvo PP “Astraia”. Available at: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/10777>
2. Ronald Ti, Christopher Kinsey. Lessons from the Russo-Ukrainian conflict: the primacy of logistics over strategy. Defence Studies, Volume 23, Issue 3 (2023) pp. 381-398. <https://doi.org/10.1080/14702436.2023.2238613>
3. USAID-provided grain wagons are helping Ukrainian exporters pivot from traditional logistics routes hampered by the war. URL: <https://era-ukraine.org.ua/en/usaaid-provided-grain-wagons-are-helping-ukrainian-exporters-pivot-from-traditional-logistics-routes-hampered-by-the-war/>

ПОНЯТТЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ В СИСТЕМІ МСФЗ

Гаврик Олеся Юріївна

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Білоцерківський національний аграрний університет

Ключові слова: справедлива вартість, МСФЗ, облік, оцінка, вартість.

Визначення поняття «справедлива вартість» непередбачено в Принципах складання та подання фінансової звітності, але в пункті про оцінку елементів фінансової звітності передбачено, що «активи відображаються за справедливою вартістю грошових коштів та їх еквівалентів або компенсації (винагороди), сплаченої за придбання активу, на момент здійснення операції». Всі інші визначення наведені безпосередньо в МСФЗ.

Більшість стандартів, які використовують поняття справедливої вартості, визначають її наступним чином: «сума, за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами» [1]. З цього визначення зрозуміло, що за справедливою вартістю можуть оцінюватися як активи, такі зобов'язання. Водночас, Додаток А до МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій» визначає справедливую вартість, додаючи фразу «інструменти власного капіталу», тобто документи, які підтверджують участь компанії у власному капіталі. Таким чином, МСФЗ передбачає, що всі елементи балансу та звіту про прибутки та збитки можуть бути оцінені за справедливою вартістю, якщо виконуються наступні вимоги:

- сторони повинні мати відповідні знання про операцію;

- операція має бути здійснена на комерційній основі;
- сторони повинні бути незалежними одна від одної.

Поняття справедливої вартості було введено в міжнародну облікову практику з використанням досвіду USGAAP.

Визначення справедливої вартості у FAS 107 не вимагає, щоб сторони були незалежними, але стандарт віддає перевагу використанню ринкових цін при визначенні справедливої вартості [2]. У початковому варіанті проекту стандарту використовувався термін «ринкова вартість». Однак це формулювання не охоплювало розмаїття «вартостей» фінансових інструментів, описаних у стандарті з таких причин:

- респонденти (бухгалтерська спільнота) сприймали ринкову вартість як вартість товарів, що формується на активному вторинному ринку (наприклад, на фондовій біржі);
- FASB (Financial Accounting Standards Board) роз'яснила, що це поняття застосовується як до активних, так і до неактивних ринків для первинних публічних розміщень і вторинних перепродажів.

З іншого боку, у додатку до FAS 107 зазначено, що інформація про справедливу вартість найчастіше базується на ринкових джерелах. Перераховано чотири типи ринків фінансових інструментів, на яких можна отримати інформацію:

- біржові ринки;
- дилерські ринки;
- брокерські ринки;
- основні ринки, тобто операції між інвесторами поза ринком.

МСФЗ встановлює пріоритети для визначення справедливої вартості в деяких стандартах [3]. Зокрема, у МСБО 38 зазначено, що ціни котирування на активних ринках є найбільш надійним показником справедливої вартості при оцінці нематеріальних активів; згідно з МСФЗ, активний ринок - це ринок, на якому виконується кожна з наведених нижче умов:

- об'єкти, якими торгують на ринку, є однорідними;
- сторони, які бажають здійснювати торгівлю, можуть бути легко ідентифіковані;
- інформація про ціни є загальнодоступною.
- Якщо об'єкти є унікальними або відсутній активний ринок, МСФЗ передбачає визначення справедливої вартості наступним чином:
- використовувати найкращу доступну інформацію про нещодавні операції з подібними об'єктами;

- розробити непрямі методи оцінки справедливої вартості.

Тобто, справедливою вартістю об'єкта оцінки є вартість, яка склалася б на активному ринку або, за відсутності такого:

- ціна на подібний об'єкт, за якою була здійснена операція між незалежними сторонами;
- вартість, розрахована керівництвом та учасниками фінансової звітності на основі обґрунтованих припущень.

- Загалом, концепція справедливої вартості, що має відображення в МСФЗ має такі переваги:
- об'єктивна основа для оцінки майбутніх грошових потоків: інформація про реальну вартість активу доступна користувачам до того, як актив буде продано
- ідентичні активи, придбані різними суб'єктами господарювання в різні періоди, мають різну вартість придбання. Використання справедливої вартості дозволяє уникнути цього викривлення.
- використання справедливої вартості відповідає меті керівництва знати реальну вартість бізнесу та оціночну вартість операції
- оцінка за справедливою вартістю точніше відображає судження керівництва, оскільки вона своєчасно відображає результати придбання і відповідає ринковим умовам компанії.

З іншого боку, існують і досить об'єктивні заперечення, які обґрунтовують недоліки справедливої вартості. А саме, по-перше, керівництво підприємства та укладачі його фінансової звітності найкраще обізнані з вартістю його активів і тому несуть за них законну відповідальність. По-друге, умовна оцінка базується на фактичних ринкових цінах. По-третє, загальновизнано, що професійний розвиток є неминучим на етапі становлення бухгалтерської професії. Це підтверджується вимогами міжнародних сертифікаційних органів. По-п'яте, характеристика обачності, що впливає з невизначеності, не може бути порушена, оскільки ринкова вартість, що переважає на ринку, є повністю визначеною, а ця характеристика суперечить бажаності справедливого представлення.

Використана література

1. Липко Н. М. Проблема дисконтування в українській практиці підготовки та презентування фінансової звітності в умовах переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка. 2023. Вип. 18. С. 224-230.
2. Лежненко Л. І. Перше застосування МСФЗ: необхідні та достатні умови переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2014. Вип. 6(5). С. 156-159.
3. Саюн А. О., Сенько Д. С. Узагальнення обліку запасів в умовах переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності для малих і середніх підприємств. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» . 2018. №17(2). С. 39-41.